

BUNUL ECONOM

REVISTĂ PENTRU AGRICULTURĂ, INDUSTRIE ȘI COMERCIU

ORGAN AL: „Reuniunii Economice din Orăștie“ și „Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiiului“

ABONAMENTE:

Pe an 4 coroane (2 fl.); jumătate an 2 cor. (1 fl.)
Pentru România și străinătate 10 lei pe an.

APARE:

În fiecare Duminică.

INSERTIUNI:

se socotesc după tarifă, cu prețuri moderate
Abonamentele și inserțiunile se plătesc înainte.

La încheierea anului.

Anul economic să începe și sfârșească, nu ca anul comun la 1-a Ianuarie, ci la 1-a Septembrie. Atunci să începe și anul bisericesc. Acum vorbim de anul comun. Viața economului este strâns legată de pământ și de ceriu, căci pământul este mama carea ne hrănește și ceriul carele revarsă asupra sa lumina și ploaia, darurile cele Dumnezești.

Omul și Dumnezeu. Acestea sunt ființele prin cari și pentru cari să întâmplă totul așa pe cum vedem. Și privind noi din acest punct de vedere lumea, o aflăm de foarte frumoasă, în întregime pentru om. — Pentru ca tot omul să se poată împărtăși însă de bunătățile și farmecul lumii acesteia, să recere ordine perfectă între oameni, precum se arată această ordine și în mersul regulat al zilelor, anutimpurilor și precum ni-le arată însăși natura.

Fără de aceasta rânduială, toată lumea și întreagă viața omului și-ar perde farmecul și frumuseța și nici n'ar mai avea rost de a fi.

Am văzut în cei doi ani din urmă economici, că ploile n'au venit la timpul așteptat pe pământ, din care cauză a trebuit să sufere sămănăturile și pământul să nu dea rodirile așteptate în multe părți de țară. Am suferit și noi, pentru că în urma aceasta toate cele de lipsă pentru trai s'au scumpit, și să cere dela noi ca pe viitor să ne încordăm puterile și mai mult și să ne mai mulțumim și cu mai puțin, pentru ca să putem reveni iarăși la o viață mai regulată.

În privința aceasta mai ales noi, după obiceiurile străbune ne-am dat a avea credință și nădejde la Dumnezeu, și cu acestea două paveze ale vieții întimpinăm cu mulțumită tot ce ne vine dela Dumnezeu.

Nu ne este ertat însă să avem aceiași răbdare, sau să fim nepăsători față de noi și de lucrările, cari să recere dela noi pentru a ține o bună rân-

duială în viața noastră. Nu ne este ertat să fim nepăsători față de tot ce să întâmplă în jurul nostru, nu numai pentru că suntem incunjuțați de nenumărate alte seminții și neamuri, streine de vederile noastre, streine de obiceiurile și legea noastră: ci pentru că nu sântem oi și nu e ertat să ne lăsăm a fi tunși și mulși de avutul nostru ca și oile cele proaste. Chiar de am fi de aceeași seminție toți oamenii și de aceeași lege, încă e neapărat de lipsă să ne cunoaștem mai bine unii pe alții și să nu ne încredem în fie ce om, și să-l urmăm dând-une legați de-a binele. Trebuie să știm că concurența s'a vit prea pripit peste tot locul. Lupta de existență și și de trai bun și ușor, este o boală a timpului modern. Noi însă dorim să fie o viață deplină și între alii sărit și bună cuviința să fie stăpână în toate lucrurile noastre economice, comerciale și industriale.

Aceasta este ținta revistei noastre a »Bunului Econom«, și aceasta voim să o constatăm și la încheierea anului acestuia comun 1905.

Ce am putut face după puterile noastre în decursul acestui an să vede mai lămurit din celea ce am publicat în această revistă; și ca să fie lucrarea noastră și mai controlabilă alăturăm la acest număr un sumar, care arată pe scurt cuprinsul deosebitelor tractate economice, industriale și comerciale.

Cu 1-a Ianuarie 1906 revista noastră intră în anul al 7-lea al existenței sale și ca organ al reuniunilor noastre agronomice din ființă, și eventual al celor ce să vor mai înființa, deschide cu plăcere coloanele sale pentru orice felu de publicări de conținut economic, industrial-comercial și cultural, pe viitor. Ne vom strădui cu deosebire mai vârtos în viitor a ține seamă despre ori-ce felu de învățări și povețe bune, ce să vor publica în revistele de dincolo, — în Țeară, cum și în cele de aici de nou apărute cu cari avem legături de schimb, făcându-le cunoscute și cetitorilor noștri.

Servițiul nostru îl facem din toată inima, pentru luminarea și înaintarea

țaranului nostru în tot ce se ține de viața lui național-economică, industrială și comercială.

Dacă rezultatele muncii noastre ar fi prea mici și nevăzute în lumea mare, să nu se uite, că avem de lucru cu o țelină de tot neglijată, la a cărei cultivare să recere o muncă stăruitoare și uriașă în toate direcțiunile.

Întâi de toate, ne lipsesc oamenii experți, cari să ne împărțească munca după un anumit sistem și plan pre-cugetat.

După aceia, conducătorii naturali, preoții, învățătorii și fruntașii din popor, trebuie să sprijinească mai mult cu exemple și cu puține jertfe o astfel de lucrare, decât cum a sprijinit-o până acum.

Să sperăm însă, ca cu timpul vom trece și peste aceste greutăți, și că ne-a fi dat în cel mai apropiat viitor, să fim bine întogmiți și să ne ajungem scopul pentru care muncim.

Mulțumind acum tuturor, și cu deosebire colaboratorilor și cetitorilor, cari ne-au sprijinit în decursul acestui an, încheiem și dorim ca toți să aibă și pe viitor de călăuz credința în Dumnezeu, în biserica strămoșască a cărui fundament tare este fiul lui Dumnezeu, Isus Christos, ce-l ce s'a născut în iesle și a cărui naștere cu bucurie o sărbăm.

Facă-sc părtași deci, toți cetitorii revistei noastre, de fericirea zilelor acestei bucurii dorindu-le tuturor și din partea noastră: *Sărbători fericite!*

Vasile Domșa,
protopresbiter.

COLINDĂ

culeasă de părintele Ioan Moga din Vâlcele.

Sub cea poală de dumbravă
Mare cărd de oi să-mi pază
Domnului meu*)
Da le pază, cin' le pază?
Da-le, George**) bun voinic.
El atâta le-a păzit
S'o smintit și-o adormit
Sub cel măr mare, 'nflorit.

*) Să repetă după fiecare două versuri.
**) Numele gazdei la care colindează.

Vânt de vară ș'o bătut,
 Florile ș'o scuturat
 Pe George l'o 'mpresurat.
 Oile ș'o spăimântat
 Mare răcnet că și o dat
 Tot din cer până'n pământ.
 Domnul sfânt și-o d'auzit
 Pe pământ ș'o coborât
 Și la George mi-o venit,
 Prea frumos l'o deșteptat
 De 'ntrebat, l'o întrebat
 Și din gură au grăit:
 — Da-le George, bun voinic,
 Ale cui sunt cestele oi?
 — Ale mele ca ș'a tale,
 Eu le pasc, tu mi-le crești
 Mai tare mi-le sporești.
 Domnul din gură-au grăit:
 — Dar tu mie ce să-mi dai?
 — La Ispas un bulz de caș;
 La Simzene două miele;
 La Sângiorz un miel frumos.

Să fii, gazdă sănătos
 Ca și vița vinului
 Ca și spicul grâului
 Ca și toamna cea bogată
 Cea bogată, 'ndestulată.
 Să-mi fiți sănătoși
 Și-ai lui Dumnezeu!

Industria de casă, seceriș de iarnă.

II.

Așa stând lucrul, este prea firesc, ca să ne punem întrebarea, că oare cum am putea scoate pe acest copil mașter, sau mai bine zis »cuiul strein« din casele noastre? Eu cred, că pentru aceasta în prima linie este chemată în-sași familia, care după cum am văzut și în trecut a dat dovezi însemnate despre aceasta destoinicie.

Dacă familia a fost în stare în trecut, când nu era înzestrată cu atâtea cunoștințe de toffelul, ca să-și împlinească aceasta datorie de viață a sa, pentru-ce să nu fie astăzi, când ea nu numai că e înzestrată cu tot felul de cunoștințe și din carte, ci chiar și cu mai multe din cele practice ca în trecut.

În linia a doua este chemată școala, ca să lucreze pentru dezvoltarea industriei de casă, după cum zice și proverbul bine cunoscut: »că nu pentru școală, ci pentru viață învățăm«. Nu numai în școlile noastre de fete să se îndemne la cultivarea acestui ram de reculegere națională, ci și în cele de băieți, apoi în cele economice și de repetițiune să se deprindă cât mai mult acest ram de mare însemnătate națională.

În a treia linie ar fi chemată biserica; ea, care până acum, pe cele mai multe locuri, a lucrat numai pentru mântuirea sufletească a credincioșilor sei. Este însă constatat, că un suflet

curat numai într'un trup deplin sănătos poate exista. De aceea trebuie, ca pe viitor să se îngrijască mai mult și în privința aceasta.

În a patra linie sunt chemate deosebitele tovarășii și societăți, să lucreze pentru dezvoltarea industriei de casă, dela care atârnă pe cele mai multe locuri une-ori în-sași înaintarea și prosperarea lor.

Când familiile, scolele, bisericile, tovarășii și societățile de tot felul își vor ști împlini datoria lor cum se cade față de acest ram economic, atunci putem fi siguri, că nu vom mai avea atâtea pricină de a ne plânge despre greutatea timpurilor în cari trăim, căci tot o să ne câștigăm »pânea cea de toate zilele« și aici acasă la noi, fără a mai străbate cu primejdia vieții peste țări și mări depărtate.

Am dat acestui articol titlul »Industria de casă — seceriș de iarnă«, și iată pentru ce:

Din cele arătate mai sus, ori-cine se poate convinge, ce mare însemnătate are pentru economia și viața chiar de toate zilele industria de casă, cu care economii noastre s'ar putea îndeltnici, cum am zis mai sus, mai ales pe timpul de iarnă. Aceea ne-ar fi prin câștigul ce l'am avea după ea, un al doilea seceriș: »secerișul de iarnă«.

Femeile noastre dela sate și până acum au mai secerat iarna și mai seceră și azi. Acest seceriș de iarnă al femeilor aduce foarte mult folos pentru casă în decursul anului întreg, pentru-că din tortul acela, pe care îl torc ele, se fac niște albituri bune și trainice, cari sunt de înzecită valoare față cu acelea, ce să vând prin boltele jidovești.

Dacă femeile noastre pot să se cere și iarna și după secerișul lor, să punem cazul, că fiecare familie poate să câștige numai câte 50 coroane pe an, oare bărbații pe lângă îngrijirea vitelor, n'ar mai putea câștiga și ei măcar de câte un pachet de țâbac, după cum se zice? Eu cred că și bărbații ar mai putea câștiga câte ceva în serile cele lungi de iarnă, numai voie atragere și ceva deprindere trebuie să aibă.

Ioan Georgescu

DRUMETUL

— CÂNTEC ȘCOLARESC. —

Bun rămas, căsuță dragă, —
 Ulicioară, bun rămas!
 Dumnezeu vă aibă 'n știre,
 Tată, mană... eu vă las!

Rătăcind pe căi străine,
 Multe-amaruri am să trag;
 Unde 'n lume să mai aflu
 Cuib așa de scump și drag?...

Alte sate, alte case
 Întâlni-voi tot mereu;
 Numai tu vei fi departe,
 Numai tu, sātuțul meu!...

Sate, case mai frumoase
 Voiu găsi... Dar în zadar!
 Tot la tine, casă mică,
 Mă va 'ntoarce dorul iar.

Trad. de P. DULFU.

„Asoc. pentru lit. rom. și cult. pop. rom.“

Prelegeri economice la sate.

(Urmare și fine)

12. Este de dorit ca comitetele cercuale să procure și ele, pecăt e posibil, din mijloacele proprii, din donațiuni, etc. un număr oarecare de cărți potrivite pentru popor, ca și pe această cale, rând pe rând, să se ajute augmentarea bibliotecilor poporale în comunele unde să țin prelegeri economice.

13. Mai departe este de dorit, ca direcțiunile și comitetele cercuale ale despărțămintelor să stăruie a crea și din partea lor fondurile necesare, pentruca seria prelegerilor economice să se poată ținea într'un număr cât mai mare de comune.

14. Este de dorit ca prelegerile să se țină liber, nu cetite, și în mod cât mai practic.

Spre acest scop tot ce se poate arăta și experimenta să se arete și experimenteze, așa s. e.:

a) Referitor la cultura pământului, se vor arăta diferitele soiuri de mașini și rechizite agricole, și unde să poate, să vor pune și în lucrare, ca cei prezenți să se poată convinge de avantajele lor.

b) Totașă se va proceda la prelegerile despre pomărit, arătând cum se face în realitate sămănatul pomilor, strămutarea, altoirea și formarea coroanei lor, etc

c) La cultura viei se vor arăta d. e. cum se face rigolarea pământului altoirea viței, etc.

d) La cultura legumelor se va arăta diferitele soiuri de sămăntă mai alese și în-saș exemplare din legumile cele mai frumoase și mai rentabile, etc.

e) La stupărit se vor arăta s. e. coșnițele sistematice, diferitele soiuri de rechizite și mașini practice, și așa mai departe se va proceda și referitor la alți rami agricoli.

15. Despărțămintele, cari dispun de schiopticoane, vor fi rugate să le pună și în serviciul prelegerilor economice.

16. Comitetul central își va da concursul său pentru procurarea de diapozitive cu caracter economic din

suma ce eventual nu va putea fi distribuită, conform acestei programe, în scopul prelegerilor economice

Comunicând onoratorilor direcțiuni această programă de acțiune, le rugăm să binevoiască a lua — cu ajutorul comitetelor cercuale — toate dispozițiunile necesare pentru ca prelegerile să se poată începe cât mai îngrabă.

Indeosebi le rugăm:

1. Să ne propună drept conferențieri persoane probate și conștiențioase.

2. Pe baza programei generale să compună programa specială pe sama despărțământului, stabilind comunele în cari să se țină prelegerile, timpul când să se țină și anume care membrii ai direcțiunii să prezideze diferitele conferențe (prelegeri).

3. Atât recomandarea conferențiarilor cât și programa amintită în punctul precedent să ni-se prezenteze până la 15 Ianuarie n. 1906.

4. La alegerea despărțământelor cărora li-se va distribui suma decâte K 100 — în scopul prelegerilor economice, se vor avea în vedere:

a) conferențiarilor destoinici ce se vor anunța din diferitele despărțăminte;

b) concursul ce ni-l vor pune în vedere direcțiunile și comitetele cercuale întru executarea programei; anume: prin firma voință de a organiza biblioteci și agenți poporale în comunele unde se vor ținea prelegeri, cum și prin angajamentul de a face câte ceva și din partea lor pentru augmentarea bibliotecolor ce vor înființa, etc.

Deodată cu rezoluțiunile ce se va da despărțământelor, li-se vor trimite și statute și regulamente, cum și publicațiunile de cari Asociațiunea dispune, în scopul de a pune bază bibliotecolor poporale.

Din ședința comitetului central al Asociațiunii, ținută în Sibiu la 12 Decembrie 1905.

Iosif Sterca Șuluțu, *Ioan I. Lăpădatu*,
prezident. secretar II.

COLINDĂ.

Astă seară-i seară mare,
Florile dalbe,
Seara mare-a lui Crăciun
Florile dalbe,
Când s'a născut Domnul bun,
Florile dalbe.
Noi umblăm
Să colindăm
P'astă noapte 'ntunecoasă.
Pe cărare-alunecoasă,
Nimerirăm l'astă casă,
L'astă casă, l'ast domn bun.
Domnul bun, jupân (cutare)
El de veste cum prindea,
Înainte ne eșea
C'un clondir plin de rachiu:

Cu clondiru de-a dreapta,
Cu păharu de-a stânga,
Din clondir turnându-ne,
Din gură grăindu-ne:
Voi patru colindători,
Vă alegeți doi
Din voi,
Doi din voi mai tinerei,
Și săriți în cea grădină:
Rupeți fir
De calomir
Și-o steblă de busuioc,
Treceți,
Mergeți
La fântână,
La fântână lui Iordan;
Muiati fir
De calomir
Și stele de busuioc,
Șapoi mergeți colindând
Doi pe urmă botezând;
Stropiți casă,
Stropiți masă,
Stropiți feți
De coconi creți:
Coconi creți s'or pomeni,
Mai frumos ne-or dărui
Cu daruri dela părinți;
Stropiți feți
De fete mari:
Fete mari s'or pomeni,
Mai frumos ne-or dărui
Cu mărâmi grele de fir:
Stropiți feți
De cei bătrâni:
Cei bătrâni s'or pomeni
Mai frumos ne-or dărui
C'un colac
De grâu curat;
Pe colac veadra de vin,
Fie galbenul de plin,
C'asa-i legea din bătrâni,
Din bătrâni, din oameni buni.
Bună vremea 'n aste case,
La mulți ani cu sănătate
Că-i mai bună de cât toate.

Ruina

proprietarilor de pământ din Ungaria.

Agricultura ungară este aproape de ruină. Tot al doilea jugăr de pământ nu mai este al proprietarului, ci al creditorului, iar al treilea jugăr a ajuns în mâna capitalistului străin. Națiunile cari trăesc în Ungaria își consumă toate venitele, fără ca averea națională să se poată întări din economii. Aceste lucruri le dovedește cu prisosință cartea de curând apărută a lui Iuliu Raț: »Ruina materială a proprietății din Ungaria«.

Lucrarea să bazează pe date statistice cari destăinuiesc o gramadă de adevăruri triste.

Să știe că Ungaria are cu Austria unire vamală. Asupra urmărilor rele ce a avut această uniune asupra agri-

culturei ungare să plânge autorul, spunând, că de nu era ea, nu s'ar fi putut întâmpla, ca ramura cea mai însemnată de producțiune a Ungariei să fie așa de neglijată, încât abia în 15 ani (1878—1892) a crescut importul produselor brute în Ungaria cu 40%, cu toate că nici creșterea cea mare a populației, nici avântul deosebit al industriei n'au condiționat această urcare. Dacă prin uniune i-a fost cu puțință Austriei să-și apere așa de bine industria, încât, cu toată creșterea relativă a populației, totuși i-a succedat să ție așa de departe influința importului de mărfuri străine, de a crescut numai cu 4%, cu atât mai vârtos să putea apăra și îngriji dezvoltarea sănătoasă a producției agrare în Ungaria. Dar industria austriacă nu să mulțumește numai cu asigurare a pieții interne pentru produsele ei, ci exportul în țările străine a crescut în același timp cu 70%.

Ungaria suferă, fiindcă uniunea economică s'a încheat în numele agriculturii ungare. De patruzeci de ani încoace aceeași părere domnește în cercurile conducătoare, cu toate că de atunci multe s'au schimbat, și mai ales s'au schimbat împrejurările economice ale Austriei și Ungariei. Și azi sunt mulți însă de părerea, că Austria ar fi un stat exclusiv industrial. Aceasta însă nu corăspunde adevărului, deoarece Austria produce a 5-a parte din produsele agricole de cari are lipsă la aprovizionarea ei, iar Ungaria azi abia mai expoartă în Austria 18% din producția întreagă agricolă.

Ar fi însă o nedreptate să faci răspunzătoare pentru durerile agriculturii ungare, numai uniunea vamală. Numărul proprietarilor și arândătorilor s'a împuținat dela 1870 încoace cu 118,235 inși; dar nu numai numărul proprietarilor ci și acela al proprietăților a scăzut. În Austria se platește mai bine agricultura, căci acolo ea să sprijinește pe masa meserieșilor. Dacă agricultura ungară ar fi avut o desfacere așa de sigură pe piața austriacă precum are bunăoară industria austriacă la noi, ori dacă agricultura ungară s'ar fi bucurat de prețuri mai bune, atunci de sigur nu se îngropau în așa datorii mari economii ungari.

În vreme ce meseriile vechi ungarești au dispărut, industria mare nu s'a dezvoltat.

Cu tot ajutorul statului, industria ungară nu poate ținea pept cu industria austriacă cartelată adecă organizată, însoțită.

Cartea lui Raț mai scoate la iveală un lucru foarte interesant, și anume, că marile proprietăți și fideicomisele (legatele), în loc să dea înapoi adecă să se parteleze, ele au crescut. În 1869

fideicomisurile au fost în întindere de numai 463 mii jugăre, pe când la 1896 ele s'au sporit la 2 milioane 400 de mii jugăre. Averile bisericesti s'au ridicat dela 1 milion 288 mii jugăre la 2 milioane 500 mii jugăre. În raportul în care s'au pusit micii proprietari neatârători, a crescut numărul desmoșteniților proletari agricoli, muncitori și slugi cu existență nesigură. Consolidarea statului ungar modern a îngreunat din ce în ce mai tare agricultura, încât azi din întreg venitul curat al averilor din Ungaria 50,2% (mai bine de jumătate) îl mănca cametele datoriilor întabulate și dările. Datoriile întabulate dau suma de 8663 milioane, adică fac 56% din întreaga valoarea pământului care e prețuită la 15,376 milioane Coroane. Dacă scoatem din socoteala asta pământurile legate de fideicomise cari de regulă sunt neînsărcinate cu datorii, vedem că datoriile întabulate să urcă la 72% (3 din patru părți) a întregii valori a pământului din Ungaria.

Cele expuse de autorul acestei cărți de valoare sunt o dovadă tristă despre viitorul ce-i așteaptă pe micii și proprietarii mijlocii de pământ ai Ungariei.

De pe Domeniile Coroanei.

Di Ioan Kalinderu, presidentul Academiei Române din București, și administrator al domeniilor Coroanei, a adresat tuturor agenților de pe moșiile, cari formează proprietatea Majestații Sale regelui Carol, un circulariu, cu privire la aceea ce au a face pentru a lumina poporul, a-l aduce la dor de muncă și la chibzuală bună în ce privește întrebuințarea prisosului muncii sale așa ca să nu ducă lipsă în viitor. Circularul e plin de povețe bune, cari pot fi aplicate și la poporul nostru, de aceea îl reproducem în întregime, după cum urmează:

Ne aflăm în mijlocul iernii.

Sfârșind lucrările la câmp, locuitorii dispun de mai mult timp liber. Unii nu vor avea aproape nimic de făcut, iar alții se vor îndeletnici numai cu îngrijirea vitelor și cu alte prea puține și neînsemnate treburi casnice.

Fiind-că ținta noastră a fost tot-d'eauna propășirea sătenilor de pe Domeniul Coroanei, cred nimerit a reveni asupra unora din instrucțiunile ce v'am dat, atât verbal cât și înscris.

Vă atrag atențiunea în special asupra conferințelor și șezătorilor, și vă invit a lua măsuri ca acestea să se țină cât mai des, mai cu seamă că veți avea și d-v. și cei-lalți împiegați mai multă vreme de cât vara. Vă veți înțelege de asemenea, cu preoții, învățătorii și ceilalți fruntași, cari neau dat și altă dată tot sprijinul lor, călăuziți fiind de o vrednică rîvnă pentru binele obștesc, și veți stabili împreună un program, în care se între subiectele ce se impun mai mult.

În privința cuvintărilor ce se vor rosti, veți băga însă de scamă, să nu cadă în cele două excese, de o potrivă de rele, la care sunt expuse. Unul este când vorbirile sunt neînsemnate, sarbede și lipsite de interes; iar cel-lalt, când deșteaptă în ascultător închipuiri primejdioase, iluzii, ce nu se vor împlini, dar care ajung să i desguste de starea lor și să-i îndrepteze pe căi greșite. Pentru a înlesni să vă feriți de aceste rele, vă arăt aci mai multe subiecte, despre cari puteți vorbi cu folos și pe care le puteți recomanda și celorlalte persoane cari ar voi să le desvolte.

Trăind de atâția ani în mijlocul sătenilor, le cunoașteți bine firea morală și fizică, cum și păsurile. Nu vă sunt străine de sigur nici cauzele cari le-au provocat, așa că nu vă va fi greu, pe deoparte a deosebi pe cele a căror înlăturare este mai grabnică, iar pe de alta a alege, atât felul în care să le cuvântați, cât și mijloacele cari să ducă mai repede la izbândă.

În aceasta privință, știți fără îndoială că nici o schimbare, nici o îmbunătățire, nu se poate introduce în viața poporului, dacă nu e adaptată firei și priceperii sale. Cunoașterea adâncită a acestora și a împrejurărilor cari le-au determinat, e o condițiune de căpetenie a ori-cărei transformări de acest fel.

Între altele, veți ținea socoteală de ceea-ce v'am spus în atâtea rânduri, că pricina pentru care sătenii noștri nu pot progresa în măsură în care o dorim, nu e atât lipsa de pământ, cât lipsa de cultură, de regulă, și de economie în lucrări și în viață, în genere.

Astfel, acolo unde sătenii au conducători harnici, cu preotul învățătorul și fruntașii mireni înainte, sunt mai însuflețiți pentru orice lucru bun, înfrâng mai ușor greutățile timpului și se deosebesc prin rânduială și disciplină. Am avut privilegiul să văd cu bucurie, când am fost de curând la Domeniul Rușețu că locuitorii, cu toată lipsa din anul trecut duc la măciniș porumb de acum 2 și chiar 3 ani, ceea ce e o dovadă că au ascultat de povețele, ce li-s'au dat, și că au pus la o parte prisosul din anii buni.

Este drept, că s'a făcut mult pentru populațiunea rurală, și ne-am dat și noi toată osteneala, dar' suntem departe de adevăratele roade. Din această cauză, nu trebuie să slăbiți acțiunea dvoastră, mai cu seamă că cei mai mulți sunteți eșiți din popor și fiind tineri, trebuie să aveți inima caldă. Nu uitați de asemenea, că încurajându-vă fără încetare, de când ați intrat în serviciu, am avut în vedere, pe lângă interesele Domeniului Coroanei, munca și dragostea ce veți pune, ca buni Români, pentru întărirea morală și materială a sătenilor de pe ele.

(Va urma)

Revoluția din Rusia.

Luptele din Moscva. În centrul fostei capitale a Rusiei s'a stabilit liniștea. În provință însă revoluționarii continuă măcelurile asupra jidănimii. Cartierul *Presnaja*, unde să postaseră revoluționarii a fost încunjurat de numeroase trupe provăzute cu tunuri, cu revolve și cu munițiuni de tot felul. Artileria a dat foc de trei părți, a gonit pe revoluționarii, cari ascunzându-se prin case deveniră arestați. Mai multe case fură bombardate și au luat foc. Fabrica Prochorov a suferit mari daune. Au fost arestați 600 de revoluționari; numărul caselor bombardate este peste 60.

Foaia engleză »Standard« publică, că după foile din Moscva în urma ultimelor tulburări numărul morților a trecut peste 20,000 mai cu samă femei și copii.

În Băsarabia. În Șculenii români 40 de huligani atacară orașelul Șculenii ruși, dând foc la casele ovreești de pe malul Prutului. Huliganii au aruncat mai mulți copii de ovrei în Prut, însă țărani români săria în ajutor și goniră pe huliganii, împedcând astfel măcelurile.

Luptele îngrozitoare în Varșovia. O mare bandă de țărani prădând mai multe ville dinprejurul orașului s'a încăierat la luptă cu un detașament de soldați-artileristi. Acestia ținură lupta până sosiră și fură baricadați de o companie de cazaci. Răzvrățiții s'au ascuns într'o casină, însă au fost mai toți prinși de cazaci și omorâți; foarte puțini scăpară vii; 12 revoltați au fost arestați și duși la penitențiarul din Varșovia. În Odessa răscola aproape s'a liniștit. Din Rusia s'au refugiat peste 15000 ovrei prin România, cu deosebire în orașul Iassi și în orașelele și satele din prejur. — Astfel populațiunea României s'a înmulțit din nou cu lipitori de cari avea destule.

FELURIMI

Lupta contra alcoolismului. Foaia »Szkola« din Lemberg publică un lung articol despre influințele stricacioase ale băuturilor alcoolice, din care extragem următoarele: În Anglia s'a înființat o reuniune, ce consta din 70,000 membri, cari în senzul statutelor aprobate și de guvern conlucră de a scăpa tinerimea de dușmanul cel mai mare al omenirii, adică de băutura spirituoaselor, căci acestea ruinează multe vieți. Această reuniune are în toată țara încă vre-o 5000 de subreuniuni, așa încât numărul total al membrilor este aproape 5 milioane. Cu profitul ce rezultă din micile taxe de membri ei procură: diferite cărți folositoare de lectură, ziare, aranjează dese petreceri, dau concerte, fac excursiuni, jocuri gimnastice și alte distracții ca să producă plăcere tineretului. Datele relative la binefacerile ce rezultă din întrebuin-

țând tinerimea beuturile alcoolice, sunt uimitor de mari. Profesorul Demme președ ntele reuniuni centrale a făcut studii de observare în un spital din Berlin asupra mai multor copii în etate de 14—16 ani cari beuseră alcool și cărora li se da chiar ca leac vin curat uneori la ameză și seara. Rezultatul observărilor a fost, că copiii cei ce luau vin deveniră: aproape surzi, somnuroși, facultatea de judecare li să slăbea, n'aveau pofta de lucru și erau friguroși. A mai recunoscut cu observările sale Demme: că fiind părinții bețivi sau băutori necumpătați și copiii lor se fac aproape mai toți pătimași de alcool, ba deseori se nasc debili, gheboși sau scrofuloși și de să dedeau și ei cu beuturile aceștea diabolice-alcoolice capătă chiar întinerete: slăbiciunea de nervi, sgârșciuri, apoi devin surzi tâmpiți la minte. Dr. Demme a făcut mai departe în decurs de 28 de ani observări statistice familiare asupra 10 copii din familii, ai căror tată și mamă, sau unul din doi erau bețivi și la a'ți 10 urmași din familii deplin sănătoase și nealcoolice. Din căsătoria celor 10 dintău să nascură 57 din a celor din urmă 61 de copii. Dintre cei 57 de prunci muriră curând după naștere din cauza slăbutei lor construcție 11 apoi 8 deveniră idioti, 13 epileptici, 2 surdomuți și 5 aproape cuprinși de epilepsie, 3 continuu bolnăvicioși, 5 cu o construcție fizică abnormală, iar abea 9 au fost urmași sănătoși la minte și la trup. Așadară din arborele prim familiar (al bețivilor) numai 17% au fost normali dar 84% nevoiași și schilavi. — Din al doilea familiar al cumpătaților de beuturi spirituoase să nascură 61 de prunci, dintre care 3 muriră de slăbiciune trupească, epilepsie au căpătat 2, bolnăvicioși au fost 4, dar nu idioti și prin urmare 50 de ramuri (odrasle) familiare s'au dezvoltat și au crescut normal. Au fost deci din acestia 83% urmași sănătoși și 17% numai suferinzi.

Tot la acest rezultat de constatare au ajuns și alți medici vestiți din Helveția, din Franța etc. și chiar congresul internațional pentru antialcoholism din Budapeșta ținut în Septembrie 1905 a prezentat atari constatări și au adus hotăriri ca organele statului, autoritățile locale și cu deosebire preoțimea prin predici și dascălimea în școală se caute, zi de zi elemente și mijloace pentru desrădăcinarea acestui inamic pustitor (alcoholului) pentru neamul omenesc, dar să recere ca acești factori să fie mai întâiu ei model de cumpătare nealcoholiști și fără a lăcomi la băuturi spirituoase (alcoolice).

Bismarck și numărul 3. Numărul 3 a avut mare însemnătate în viața lui Bismarck. În insigniile familiei sale sunt 3 frunze de trifoiu și 3 frunze de stejar. Bismarck a avut 3 copii: Herbert, Wilhelm și Maria. El a avut 3 moșii: Fridrichsruhe, Varzin și Schönhausen. A luat parte la 3 războaie și a încheiat 3 tractate de pace. În caricaturi el e făcut cu 3 peri pe cap. Tripla alianța e opera lui.

Inzulă cântătoare. În lacul Manitobah din America nordică este o insulă, care noaptea cântă, dând niște tonuri jalnice și dulci. Locuitorii ăstor insule nu voesc nici să se apropie măcar de ea, în credința că acolo locuește un Zeu vorbitor. Cauza tonurilor auzite sunt stâncile de quarz, de-alungul țărmilor. Pe lângă maluri sunt bănci de nisip fin de quarz, boabe tari, cari să izbesc de stânci și dau un sunet ca oțelul lovit de ciocan. După cum joacă valurile, așa să mlăde și cântecul nisipului, cadențat și cu mii de tonuri, ca multe clopote cari cântă în depărtare. Călătorii europeni opresc noaptea corăbiile și ascultă acest cântec — mai ales când bate vântul din nord, — parcă sunt șoapte prin văzduh, niște plângeri pline de melancolie și nespuse de dulci.

INVITARE LA ABONAMENT.

Bunul Econom

revistă pentru agricultură, industrie și comerț.

APARE ÎN FIECARE DUMINECA

Cea mai ieftină și totodată unica foaie românească ca organ de publicitate pentru toate reuniunile și însoțirile agronomice din țară.

Abonamentul costă:

Pe anul întreg	4 coroane
pe jumătate	2 coroane.
Pentru România	10 lei pe an.

Publică ori ce fel de articli de cuprins agronomic, industrial, economic, și cultural, sprijinește și promovează învățătura și propășirea țaranului și a fiilor lui pe terenele aceste.

Prețul abonamentului atât e de mic și neînsemnat, încât abea să acoper spesele de editare.

Cu toate acestea dacă numărul cetitorilor și al abonenților s'ar mări în proporția serviciului cel face pe lângă acest preț mic, am putea îmbunătăți foaia aceasta și prin reprezentarea de icoane de tot felul.

Acesta este și scopul nostru de a o face cât se poate de folositoare și interesantă.

Ca să ajungem la aceasta avem lipsă de conlucrarea tuturor, și așa, și de sprijinirea ei prin abonamente cât mai numeroase. De aceia ne luăm voie a deschide cu 1 Ianuarie 1906 v. un **nou abonament**, rugând pe toți Onor. abonenți a-și reînoui abonamentul, și pe iubii cetitori a se abona la revista noastră și a o sprijini.

Cu distinsă stimă

Administrațiunea.

NOUȚĂȚI

— La numărul de față să alătură și un mandat postal pentru înlesnirea trimiterii abonamentului. Pe dosul mandatului să se însemneze numărul fașiei sub care au primit foaia până acum; iar' cei-ce abonează fără de a fi avut foaia, sunt rugați să scrie legibil numele, locuința și posta ultimă.

O ordinațiune ministerială face cunoscut, că aceia cari fac negoț ambulant prin țeară cu cărți, chipuri etc. trebuie să aibă licență (invoice) dela ministrul de interne. Aceia cari fac negoț ambulant cu ziare și reviste, trebuie să aibă licență dela vicecomitele (vicespanul) comitatului respectiv.

Calea ferată Brașov—Făgăraș. Congregația comitatului Brașov a votat suma de 100,090 cor. cu care va lua acții dela societatea care edifică linia căii ferate dintre Brașov—Făgăraș.

Farmacie nouă a deschis dl Iancu Petroviciu în comuna Șetin. Să le fie aminte Românilor din acel ținut.

Corpul învățătoresc dela școala gr. or. din Săliște învitată la Producțiunea ce o va aranja cu elevii școalei Marți, în 27 Decembrie 1905 (9 Ianuarie 1906) — a treia zi de Crăciun în sala festivă a școalei din loc. Inceputul la 7 ore sara. Venitul curat e desținat bibliotecii școlare.

Bucovina în pericol. Rutenii din Bucovina azezați spre Nord cer a fi alipiți la Galiția. Scopul acțiunii este, că Rutenii voesc a scăpa de concetățenirea cu români și de a deveni mai tari față de Polonii din Galiția. Inteligența și studențimea română din Bucovina protestează cu energie contra acestei mișcări. Au mers deputațiuni la guvern și la mareșalul țării, apoi au trimis telegrame prin Înaltul Metropolit la Majestatea Sa împăratul Francisc. Prelații români din Bucovina fac rugăciuni în biserici și mănăstiri pentru izbânda românilor.

Maltractarea Föispanului Kovács. Precum publică foaia Pop. Român din Bpeșta și alte ziare românești și maghiare din patrie comitele suprem nou denumit în comitatul Hajdu Dl Gustav Kovács, venind la Debrețin a-și ocupa scaunul de föispan a doua zi de anul nou (2 Ian. 1906) cu trenul de seara, a fost întâmpinat la gară de o mulțime de oameni, cam 2000 orașeni, inteligență, țărani, studenți și din toate clasele sociale, și în loc de a-l saluta sau a-i face ovațiuni, a fost înhățat îndată ce să scoboră din vagon, huiduit și bătut cu petri și cu ciomege, l'au călcat cu picioarele, iau rupt 2 degete dela mână, apoi l'a pus într'un car mortuar și l'a dus în oraș, de unde a fost transportat sub pază de medici și soldați la casa de sănătate din Budapeșta.

Guvernul de sigur va introduce o mare investigație contra celor-ce au înțenat această în. împinare.

Reuniunea română de cântări din Orăştie invită la convenirea socială împreună cu tombolă, ce să aranjează în presara anului nou în sala hotelului Central. Inceputul la 8 ore. Cine doreşte să ia parte la această petrecere să se privească prin aceasta de invitat, deoarece-ce invitări speciale nu se fac.

Toba va bate. În virtutea unei porunci a ministrului visteriei ţării, direcţiunile financiare au luat măsuri că dela 2 Ianuarie 1906 încolo să se execute ori cine pentru cea mai mică sumă de bani cu care ar fi dator statului. Toţi aceia deci, cari ar fi în întârziere cu ori-ce sumă afară de darea directă (porţia împărătească) — să grăbească a plăti pentru a nu li-se aduce la casă toba-

30 oameni îngropaţi sub un mal. O mare nenorocire s'a întâmplat Mercuri spre Joi noaptea în dealul numit Sărărie, dintre Cărbunesti-Surani şi Ocneşti, judeţul Prahova. O ceată de mai mult de 30 de inşi s'a dus să fure sare din numitul loc. În momentul însă pe când scoteau sare, malul s'a prăbuşit şi aproape 30 de bărbaţi şi femei au fost îngropaţi de vii.

Datorie de 3 milioane — iertată. Directorul moşiilor statului din Arad a şters, în înţelegere cu ministrul de agricultură, restanţa de 3 milioane cor. cu care datoreau coloniştii ciangăi aşezaţi în comitatul Arad şi Cianad. Datoria li s'a sporit din ratele de preţ, ce trebuiau plătite începând dela anul 1883. Coloniştii însă n'au plătit, restanţa li-s'a tot înmulţit, — dar acum a venit ministrul şi le-a iertat 3 milioane,...

Benzin ieftin pentru motoare. În urma întevierii ministrului de comerţ, rafineriile de petrolu liferează benzin ieftin cu numai 16 coroane mija metrică proprietarilor de motoare, cari pot dovedi prin atestat că sunt meseriaşi ori economi mici. Ca irăustriasi mici să privească aceia, cari ocupă în atelierul lor mai puţin decât 20 de lucrători, şi lucră cu mai puţină putere motorică decât 25 puteri de cai, iar ca economi mici să privească aceia cari lucră pe un pământ care e mai mic de 100 jugăre cat.

Toate's cu puţinţă în lumea asta. În Budapesta s'a măritat săptămâna trecută o actriţă cu numele C. Priele de 74 ani, după un tinăr de abia 30 de ani. Ce fericire va fi şi în familia acestei tinere părechi şi poate inchipui ori-cine.

Intâmplare ori reavoinţă. Gazele din capitală aduc vestea despre o intâmplare dureroasă şi totodată foarte ciudată. În Ujkert arândatorul Rosenfeld îşi curătea într'una din diminetile trecute puşca de vânat, când deodată, să zice, ar fi intrat în casă Charlotta, fata cea frumoasă de 19 ani a îngrijitorului moşiei Simion Kun şi în acel moment s'ar fi slobozit puşca lui Rosenfeld,

şi a nimerit-o pe fată tocmai în inimă. Sărmana fată a murit după vre-o câteva clipe.

Primejdia păcurarului. Cetim în «Tribuna» următoarea întâmplare interesantă: Departe, departe între munţi, acolo îşi petrece viaţa păcurarul român. Abia dacă odată de două-ori pe an coboară în sat, să dea sama stăpânului. Ioan Todoraş e păcurar şi el, în munţii Bihorului, la Budureasa. Grijele de oi. Zilele trecute a făcut foc în gura unei peşteri, unde să retrăsese dinaintea urgiei vremii: a frigului şi vântului. Când mai înceta vântul, i-se părea că aude clopotul dela mica biserică din sat. Dar nu numai sunetul clopotului, ci şi alt sgomot — primejdie — auzise. A sărit în picioare. Ştia că i-a venit duşmanul său şi al turmei sale: ursul! Ursul care de câte-va zile îi zeciua rău turma. L'a văzut şi prin întunec. S'a repezit asupra lui cu băta. Loviturile grele însă nu-l prea ameţeau pe urs, care avea căpătina tare. Ci furios, ursul se repezi asupra ciobanului. O luptă desnădăjduită se încinse între cioban şi urs. Ciobanul căuta cu ori-ce preţ să ajungă a pune mâna pe cuţit, să'l implante în urs, iar acesta îşi adâncea tot mai tare ghiarale în umerii păcurarului. În clipa asta se auzi o detunătură. Fiul de 12 ani al păcurarului trase, aşa la noroc, cu puşca. Dragostea pentru părintele său îl îndemnase să tragă cu puşca în urs. Tot aşa de uşor ar fi putut să nimerescă însă şi pe tatăl său. Dumnezeu i-a îndreptat însă bine mâna. Ursul mugi una, ghiarale li slăbiseră şi deodată căzu la pământ şi se rostogoli la vale. Păcurarul scăpă, mulţumită glonţului puştei descărcate de fiul său. S'au aşezat amândoi iar la foc. Tatăl, slăbit de pierderea de sânge adormi uite, iar fiul iubitor îl străjui şi toată noaptea nu lăsă focul să se stingă privea la tatăl său adormit, şi se gândea ce Crăciun trist era să aibă, dacă voia lui Dumnezeu nu i-ar fi îndreptat bine mâna.

Să laudăm pe Dumnezeu!

Feară omenească. În satul Frauenheim lângă Marburg trăeşte un ţăran bogat cu numele Tschonder, a cărui cruzime e fără margini. El are un fiu, care acum e de 38 ani. Încă pe când fiul său era mic, la închis în grajd cu vacile şi l-a legat de iesle cu un lanţ de fer. Mulţi ani a trăit copilul în grajd cu vacile şi abea în anul trecut l-a dezlegat crudul tată şi la încuiat în pivniţă. Acum nu mai trebuia să-l lege, căci nefericitul ajunsese un schelet fără nici o putere de viaţă. În tot lungul şir al anilor copilul a căpătat numai odată pe zi mâncare, mâncare ca la porci. Ce da la porci, li da şi lui. Acum gendarmeria a aflat din întâmplare pe băiat în pivniţă pe gunoi, zăcând în pielea goală şi cu trupul plin de murdărie. Să zice, că bestialul tată deaceia la închis pe fiul său şi la chinuit, aşa de oribil, pentruca să temea că băiatul îşi va cere partea (vreo câteva sute coroane), ce a moştenit-o dela mamăsa. Pentru câteva sute de coroane, a suferit băiatul cele mai mari dureri timp de aproape 40 ani.

Tren atacat şi jefuit. La Rosdelniţ în Basarabia, revoluţionarii au atacat un tren de postă şi l-au jefuit, luând din el 3 pachete cu monede de aur în sumă de 9600 ruble, bani destinaţi pentru banca din Chişineu. Să zice, că personalul trenului era înţeles cu revoluţionarii şi le-a dat chiar mână de ajutor.

Premiare de vite în Lugoj. Reuniunea economică a comitatului Caraş-Severin a aranjat în 29 Decembrie a. c. la Lugoj premiare de vite bine reuşită. Vitele aduse au fost prăsilă excelentă a soiului de vite Bern-Lugoj. Primul premiu l-a câştigat economul lugojan Nicolae Andeiu pentru o viţea de Bern pistriţă în etate de 1½ ani, care pentru vita premiată a cerut 1000 coroane ca preţ de vânzare. Cele 2 premii II. le-au obţinut Nicolae Iorga şi Francisc Erdéyi economi din Lugoj. Cele 2 premii III. le-au câştigat A. Erdmann şi Iobu Geju econom din Lugoj. Premiul IV. l-a căpătat George Petrescu, Iosif Sintescu, A. Erdmann, Fr. Feimann, George Rusalin şi Nicolae Stanciu. Diplome de laudă au primit George Szvoboda şi Iosif Catescu locuitori în Lugoj.

Căsătoria celor obligaţi la serviciul militar. Ministrul de interne Kristóffy, în conţelegere cu ministrul de honvezi, a dat un ordin, în senzul căruia cei obligaţi la serviciul militar, aparţin clasei a III-a de asentare şi cari între împrejurări normale s'ar fi putut căsători încă de la începutul lui Martie, în cazul când s'ar fi găsit neapţi pentru armată, dar' n'au făcut-o din cauza stării de exlex, se vor putea căsători de la întâiu Ianuarie viitoriu şi fără concesie specială. Ordinul s'a trimis la comitate şi oraşe, şi s'a făcut cunoscut tuturor consulatelor şi ambasadelor din străinătate.

Oamenii bolnavi folosesc cu succes uimitor la boalele cele mai diferite crucea dublă electro-magnetică R. B. Nr. 86967, care pentru aceea merită atenţiunea lumii întregi. Durerile de cap, de inimă, de stomac cât de deosebite, cursul neregulat al sângelui, ferbinţea creierului şi chinuitorul reumatism, pe toate le vindecă acest aparat de minune. Pentru dovedirea lucrului acestuia mă provoc numai la una dintre sutele de scrisori de mulţămintă ce îmi vin, cari îmi vestesc cu bucurie însănătoşarea mai multor bolnavi:

Crucea dublă electro-magnetică, pe care D-ta ai binevoit a mi-o da, o port şi acum. Mă simt mai în putere, zgârciurile la inimă au slăbit într'atâta, încât — după cum spun cei din jurul meu, — atunci când vine în cipa aceea şi trece fără casă simt şi să ştiu, că a fost zgârciula inimă. Domnul Geza Boldog, care de 40 de ani e epileptic (boală rea), acum să simte mai bine şi în el vin tot mai rar zgârciurile. Dnul Dnul Steinhübel a purtat crucea numai 10 zile şi nu mai simte nici o durere, e vioiu şi doarme bine. În sfârşit dl Stefani care în bătrâneţea sa suferă atât de

mult de rematizm însă să simte mai bine, nu-mai are dureri. Cu deosebita stimă Iosif Kloor, preot.

Inventatorul și fabricantul acestui aparat binecuvântat, Albert Müller. Budapesta VI., Vadász-u. 42/G.

Bibliografie.

Au apărut:

I. *Convorbiri literare* Nr 11-12.

Cuprinsul.

G. Murnu. — Ihada, cântul XIII (trad. în heametre). N. Iorga. — Târșorul. II. chendi. — Documente privitoare la viața și scrierile lui Vasile Alexandri (correspondența cu colonelul Pisoski). V. Pârvan. — Relațiile lui Ștefan-cel Mare cu Ungaria. ȘT. D. Popescu. — Localizarea industriilor în România (studiu de geografie economică). Quidam. — Evaluarea populației României pe baza natalității și mortalității. I. Petrovici. — Contribuții la elementele latinești ale limbii române, seria III. G. Bogdan-Duică și Alex. Lăpădatu. — Dări de seamă (I. Scurtu: M. Eminescu, Scrieri politice și literare, vol. I; N. Dobrescu, Fragmente privitoare la istoria bisericii române; D. Dan, Mănăstirea și comuna Putna). I. A. R. — Două scrisori dela Eminescu și Creangă. Bibliografie.

II. Al XVII-lea »Raport general« al comitetului central al »Reuniunii române de agricultură« din com. Sibului pentru anul 1904. Publicarea în extenziune va urma în urmării procesimii.

3. În editura tipografiei »Minerva« în Orăștie: *Rugăciuni* pentru mângâierea celor năcăjiți. Prețul 16 fil.

Haz

Invățătorul: De ce-ai lipsit George eri dela școală?

Școlarul: Am avut sărbătoare la noi acasă, am tăiat porcul cel gras.

Invățătorul: Această sărbătoare nu-i scrisă în călindarele roastre, vei căpăta pedeapsă de 1 coroață.

Școlarul: Apoi Die invățător, am scăpat de pedeapsă, că mama v'a trimis un blid de carne, cărnați și cartaboș ce erau zău vrednice și mai mult de 1 coroață.

Invățătorul: Mergi la loc George și-am șters absența.

Nr. 3374/1905 adm.

Publicațiune.

Prin decusul reprezentanței orașului Orăștie din 29 Dec. a. c. Nr. 94., componându-se lista viriliștilor valabilă pe anul 1906 pentru Orăștie — cu datul de azi, până în 15 zile să afișează aceea listă la oficiul orașenesc spre vedere publică cu observarea că în termenul indicat, contra acestei hotăriri se poate înainta recurs prin oficiul orașenesc, cătră vice-comiteje comitatului Hunedoara.

Orăștie (Szászváros), 30 Dec. 1905,

Acker m. p.,
primar.

Tărgurile din Ungaria, Transilvania și Banat.

Deia 25-31 Decemvrie v. 1905.

Dum	25	Boroșneu, Ciuc-Sepviz, Nadlac.
Luni	26	Cocmani.
Marti	27	Chezd-Oșorheiu, Cohalm.
Merc.	28	Cluj Ilieșfăllau în Secuime. Radnó:h.
Joi	29	Hadad.
Viner	30	Kő-Boldogfalva.
Sămb	31	Capolnas Lăpușul românesc.

Dum. Nașterii D. ui, ev. Mateiu, c. 2.

Dum	25	(†) Nașt. D. ui	7	Isidor
Luni	26	(†) Sin N de Dzen	8	Severin
Marti	27	(†) Arhid Stefan	9	Iulian
Merc.	28	SS. 20 mii Mart.	10	Pavel
Joi	29	Prunci ucii de I.	11	Higiu
Viner	30	M. Anisia	12	Ernest
Sămb	31	C. Melania	13	Ilarie

Redactor resp. ADRIAN CRISTEA

ALTOI

de viță de vie ireproșabili precum și capeți (surcei) și rădăcini de viță de vie europeană și americană.

să poate căpăta numai la

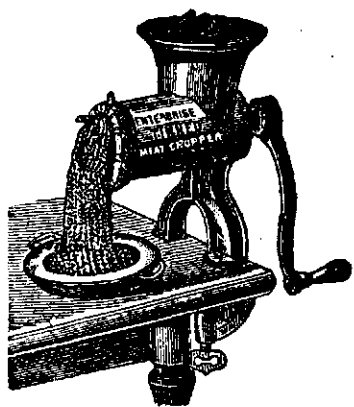
Prima școală transilvană de viță de vie din Medias (Medgyes)

a lui

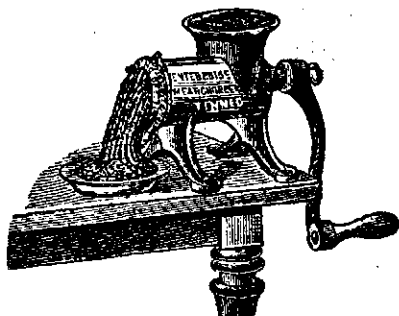
Mihail Ambrosi,

proprietar de vii și presidiul comisiei de vierit al societății agricole sășești din Transilvania.

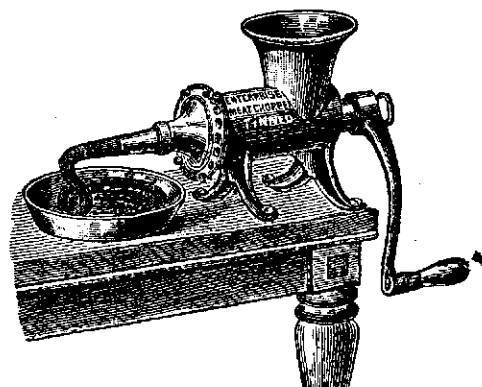
Mașini de Alexanderwerk pentru tocat carne.

Forma R, KR, S, U.

Forma SS, U, T.

Forma UU, T.

Mărimea R RR S SS U UU T cu cuțitul pe roata de învărtit, 1/2 1/3 1 1 1 1/4 1 1/4 1 3/4 kgr. taie în o minută.

Prețul: K. 4'90 6'50 7'80 7'50 11'20 14'60 26.

Acătându-se o pâlnie ce costă 40 fil. se poate folosi fiecare din aceste mașini și la umplut de cărnați. Mașini de tot micuțe pentru tocat carne »Colibri« costau 2 cor. 50 fil.

Carol F. Jickeli, Sibiu (Nagyszeben)

Nu există

Săminte agricole și de grădină mai bune și mai recomandabile

ca acelea, care le expediază de 28 ani

MAUTHNER ÖDÖN Furnisorul Curtii Regale în BUDA-PESTA.

Cancelaria și depozitele: Str. Rottenbiller 33. Localul de vânzare: Str. Andrassy 23.

(139)

Catalogul ilustrat, de 226 pagini, se trimite la cerere gratis și franco.

45-52

Conținutul medicamentelor de mai jos sunt folosite de cei mai renumiți profesori și medici și sunt recunoscute de cele mai bune.

Demeter soluț. kalisulfogujacol,

contra tusei, răgușelii, durerii de piept, ofticeii, tusei măgărești, catharului, astmei, greutateii de respirat, lungoarei și tusei săci.

Vindecă sigur și repede.

Prețul 2 coroane.

Caspic unsoare. Contra durerii de oase, de oase, podagrei, reumatismului, recelilor, durerilor de cap, dinți și nervi, precum și scrintiturilor. Cele mai bătrâne boale le vindecă. *Prețul 2 cor.*

Centarin. Contra morburilor de stomach, precum lipsa de apetit, mistuirea rea, catharul, și aprindere de stomach, greața și vomarea, sgârziurile cele mai grele. Leac sigur. Folosește și la curățirea sângelui. *Prețul 2 coroane.*

Caljodsarsaparil. Mijloc excelent pentru curățirea sângelui la sifilis, morburile tineretelor. *1 sticlă 2 cor.*

Laxbonbos. Inchiderea scaunului e cauza diferitelor morhuri, precum palpitarea, amețeli, dureri de cap și altele. Deci cine suferă de închiderea scaunului numai decât să comandeze *Laxbonbons*, zaharele purgative, plăcute și dulci la luat. *Prețul 80 fileri.* 3—

CORNEL DEMETER,

apotecar în Orăștie — Szászváros,
apoteca VLAD (lângă collegium).

Tipografia „MINERVA” în Orăștie,

Fondată în anul 1888.

Tipografia „MINERVA”

e provăzută cu cele mai bune mijloace tehnice și fiind bine asortată cu tot felul de caractere de litere din cele mai moderne, e pusă în pozițiune de a putea executa ori-ce comande prompt, cu cea mai mare acurateță și cu prețuri ieftine. Totodată să îngrijește ca acelea să fie estetic lucrate, după cele mai nouă modele.

Până de prezent să bucură de spriginul celor mai îndepărtate orașe. Dovadă aceasta despre promptitudinea și acurateța cu care efectuește ori-ce lucrare.

Ca prima tipografie românească în acest mare comitat, să roagă de binevoitorul sprigin al institutelor românești și al privaților.

Tot aci să tipărește:
„BUNUL ECONOM”
revistă ptr. agricultură
industrie și comerț.

Comandele
din afară să
efectueze repede!

Opuri —
Bilete de log. —
Broșuri —
Circulare —
Bil. de visi a —
Invitări —
Bilanțuri —
Acții —
Cap. de epist. —
Placate —
Ord. de dans —
Adrese —
Compturi —
Note —
Preț Curent. —
Anunțuri —
Registre —
Imprimare —
Couverte —
Bilete de cun. —
Etc. etc. etc.

Tusea!

Cine nu vrea s'o ia în seamă păcătuiește
contra sănătății proprii!

Caramellele lui Kaiser

cu marca de scutire „3 brazi”,
sunt încercate și recomandate de toate
autoritățile medicale ca mijloc contra
tusei, răgușelii, catarrhului, fleg-
mei și a catarrhului cronic de
grumazi.

4512 atestare dovedesc că împlinesc
ceea ce promit.

Pachetul de 20 și 40 bani să căpăta la
farmacia

JÓSEF GRAFFIUS în Orăștie.

11— 34

Cruce sau stea dublă electro-magnetică.

Patent Nr. 86967.

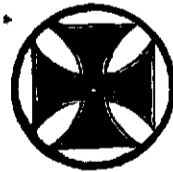
Nu e crucea lui Volta.

vindecă și înviorează

Deosebită atențiune
rării, că acest aparat

(190)

de 20

Nu e mijloc secret

pe lângă garanție

e a se da împreju-
vindecă boale vechi

de ani.

92—

Aparatul acesta vindecă și folosește contra durerilor de cap și dinți, migrene, neuralgie, împedecarea circulațiunii sângelui, anemie, amețeli, tinituri de ureche, bătaie de inimă, sgârziuri de inimă, asma, ausul greu, sgârziuri de stomac, lipsa poftei de mâncare, răceala la mâni și la picioare, reuma, podagră, ischias, udul în pat, influența insomnie, epilepsia, circulația regulată a sângelui și multor altor boale. Cări ia tractare normală a medicului se vindecă prin electricitate. În cancelaria mea se află atestate încurșe din toate părțile lumii, cari prețuesc cu multă mire invențiunea mea și ori-cine poate examina aceste atestate. Acel pacient, care în decurs de 45 zile nu se va vindeca i-se retrimite banii. Unde ori-ce încercare s'a constatat zadarnică, rog a proba aparatul meu. Atrag atențiunea P. T. public a supra faptului, că aparatul meu nu e permis să se confunde cu aparatul „Volta” deoarece „Ciasul-Volta” atât în Germania cât și în Austro-Ungaria a fost officios oprit fiind nefolositor, pe când aparatul meu e în genere cunoscut, apreciat și cercetat. Deja estinătatea crucei mele electro-magnetice o recomandă îndeosebi.

Prețul aparatului mare e 6 cor.
folosibil la morhuri cari nu sunt
mai vechi de 15 ani.

Prețul aparatului mic e 4 cor.
folosibil la copii și femei de
constituție foarte slabă.

Expediție din centru și locul de vnzare pentru țeară și streinătate e:

MÜLLER ALBERT, Budapesta, V. strada Vadasz 42 G. colțul
strada Kálmán.

